

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto: - 8 -06- 2021	
Šifra: 450-05/21-4/3	
Povezava:	
EPA: 1794-VIII	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

ZBS¹ Združenje bank Slovenije

Dopis št.: 180/2021-SZC

Ljubljana, 07.06.2021

Državni zbor RS

Odbor za finance, g. Robert Polnar, predsednik

Odbor za gospodarstvo, ga. Mateja Udovč, predsednica

poslano na e-naslove: finance@dz-rs.si; gospodarstvo@dz-rs.si

ZADEVA: Stališče Združenja bank Slovenije k Predlogu zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih, ki ga je Državni svet Republike Slovenije poslal v obravnavo in sprejem Državnemu zboru


Spoštovana predsednika g. Polnar in ga. Udovč,

pri Združenju bank Slovenije smo se seznanili s predlogom Zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih, ki ga je Državni svet Republike Slovenije poslal v obravnavo in sprejem Državnemu zboru. Z našimi članicami smo predlog zakona preučili in vam posredujemo najpomembnejše argumente ter pomisleke proti potrditvi predloga zakona, saj želimo na ta način opozoriti spoštovane poslanke in poslane, članice ter člane odborov za finance in gospodarstvo, na bistvene poudarke, zaradi katerih predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Vljudno vas prosimo, da se pred razpravo in odločanjem o predlogu zakona seznanite s priloženim stališčem Združenja bank Slovenije k Predlogu zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih, ki sloni na pomembnih argumentih pravne ter ekonomske stroke, mnenjih relevantnih institucij in Vrhovnega sodišča RS ter Evropskega sodišča za človekove pravice ter ne nazadnje bančnega sektorja in jih upoštevate pri svoji presoji ustreznosti predloga zakona, ki lahko ogroža slovenski pravni red in slovensko gospodarsko okolje.

V prilogi vam v vednost posredujemo tudi ZBS obvestilo za javnost po pred kratkim objavljeni odločitvi Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) v zvezi s krediti CHF – grški primer ter ESČP objavo za javnost v angleščini - Decision in the case of Antonopoulou v. Greece.

S spoštovanjem,


mag. Stanislava Zadavec Capriolo
Direktorica

PRILOGE (3):

- Stališče Združenja bank Slovenije k Predlogu zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih, ki ga je Državni svet Republike Slovenije poslal v obravnavo in sprejem Državnemu zboru
- ZBS obvestilo za javnost po ESČP objavi odločitve v zvezi s krediti CHF – grški primer ter ESČP objava za javnost v angleščini - Decision in the case of Antonopoulou v. Greece

Stališče Združenja bank Slovenije k Predlogu zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih, ki ga je Državni svet Republike Slovenije poslal v obravnavo in sprejem Državnemu zboru

Predlog zakona je protiustaven, ekonomsko neutemeljen in socialno nepravilen.

Od leta 2015, ko je bil oblikovan prvi predlog zakonskega urejanja in v nadaljnjih letih še nekaj predlogov, so bili vsi zavrnjeni zaradi utemeljenih pravnih, ekonomskih in socialnih razlogov.

Od prvega predloga dalje, so nacionalne in evropske regulatorne in nadzorne institucije na zakonske predloge podajale posamično ali skupno izključno negativna mnenja.

Vsi pravni, ekonomski in socialni razlogi zoper retroaktivno zakonsko poseganje v obstoječa pravna razmerja, ki so bila sklenjena v skladu z vsakokrat veljavno zakonodajo, ostajajo relevantni tudi za novi predlog zakona.

1. Predlog zakona **posega v zaupanje v pravo** in v vzpostavljena pravna razmerja. Predlog zakona **je neskladen z Ustavo**:

- a. Nedopustna povratna veljava predloga zakona (retroaktivnost) – 2. in 155. člen Ustave
- b. Ustavno nedopusten poseg v lastninsko pravico – 33. člen Ustave
- c. Nedopusten poseg v svobodo pogodbenega urejanja razmerij – 33., 35. in 74. člen Ustave
- d. Neenako obravnavanje pravnih subjektov v enakem dejanskem položaju – 14. člen Ustave
- e. Poseg v pravnomočno urejena pravna razmerja – 158. člen Ustave.

Ukrep povratnega učinka na zaključena pogodbeno razmerja je izrazito nesorazmeren in **nima prav nobene podlage v cilju zagotavljanja socialne funkcije države upoštevajoč število neplačnikov posojil CHF v primerjavi s posojilojemalci v EUR.**

2. Predlogu zakona je mogoče očitati tudi **neskladnost s pravom EU**. V nobeni državi članici EU, ki je tudi članica skupine EURO, **ni prišlo do sprejema takšnega zakona**. Takšen zakon bi bil v direktnem nasprotju z Direktivo 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. februarja 2014 o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine in spremembi direktive 2008/48/ES. Sodna praksa sodišča EU izrecno opozarja, da je pri obravnavi primerov kreditojemalcev v CHF valuti potrebno presojati okoliščine vsakega konkretnega primera, predvsem ravnanje banke in sposobnost konkretnega potrošnika, da oceni ekonomske posledice najema kredita v tuji valuti. Predlagani zakon bi ob upoštevanju predhodno navedenih izhodišč predstavljal neposredno kršitev prava EU. Posledično je pričakovati ukrepanje Evropske komisije.
- Tudi **Evropsko sodišče za človekove pravice je sprejelo soglasno odločitev** v zadevi Antonopoulou proti Grčiji (opr. št. 46505/19) z dne 11.2.2021, da **ne sprejme v obravnavo pritožbe glede CHF kredita**. Glede na obravnavano odločitev ESČP in vsebino pritožbe, ki je sorodna predlogom zakonskega urejanja tega vprašanja, zato je ni realno pričakovati, da bi Slovenija lahko izgubila morebitni spor pred ESČP iz tega naslova.

3. Predlog zakona retroaktivno **uvaja valutno kapico**. Takšna uvedba je v nasprotju z določili Zakona o potrošniških kreditih (ZPotK- 2) oziroma **močno presega veljavno zakonsko ureditev**.

Predlog zakona namreč določa, da do aktivacije valutne kapice pride v primerih, ko zaradi spremembe menjalnega tečaja znesek preostanka kredita odstopa za več kot 5 % od zneska preostanka kredita izračunanega po tečaju na dan črpanja kredita oz. ko zaradi spremembe menjalnega tečaja anuiteta odstopa za več kot 5 % od anuitete izračunane po tečaju na dan črpanja kredita. ZPotK - 2 pa zelo jasno določa obveznosti dajalca kredita v povezavi s krediti, obračunanimi v tuji valuti.

Zakon o potrošniških kreditih (ZPotK - 2) določa v 52. členu , 5. odst. (kredit za nepremičnino v tuji valuti), da

„Dajalec kredita začne redno opozarjati potrošnika, ki ima kredit obračunan v tuji valuti, kadar zaradi spremembe menjalnega tečaja vrednost skupnega zneska kredita, ki ga mora potrošnik še plačati, ali vrednost rednih plačil odstopa za več kot 10 % od vrednosti, ki bi veljala, če bi se uporabljal menjalni tečaj med tujo valuto in domačo, ki je bil dogovorjen ob sklenitvi kreditne pogodbe za nepremičnino.«

Kreditojemalec, ki ne želi več biti izpostavljen tveganju nihanja tečaja, lahko kadarkoli spremeni kredit v EUR, vendar se je v vseh letih za spremembo kredita v evrski kredit odločilo zanemarljivo število kreditojemalcev.

4. **Ne drži navajanje predlagatelja predloga zakona, da »Kreditojemalci so bili pri sklepanju kreditnih pogodb zavedeni, saj jih banke niso informirale o tem, da lahko pride do porasta vrednosti švicarskega franka in da lahko to vpliva na obseg njihovih obveznosti«.**

Kot je razvidno iz do sedaj pravnomočnih sodnih odločb, ki so bile javno dostopne do trenutka, so bili kreditojemalci pred sklenitvijo pogodbe praviloma ustrezno seznanjeni s tveganjem spremembe tečaja CHF in njenim vplivom na preostalo obveznost odplačila in na način skladen z vsakokrat ob sklenitvi pogodbe veljavnem Zakonu o potrošniških kreditih. Banke so pri sklepanju kreditnih pogodb v CHF ne le izpolnjevale, ampak celo presegale zakonske obveznosti glede informiranja.

5. **Velik delež prebivalcev ni želel sprejeti valutnega tveganja.** Po podatkih Banke Slovenije so bili najvišji odstotki novih kreditov v CHF, odobrenih gospodinjstvom, v obdobju 2005-2007, vendar pa so tudi v tem obdobju v **skupnem znesku odobrenih kreditov gospodinjstvom, krediti v CHF predstavljali le 10 odstotkov, kar navaja na dejstvo, da velik delež kreditojemalcev ni želel sprejeti valutnih tveganj.** Odločitev o najemu posojila je osebna odločitev potrošnika ob dejstvu, da je imel vsak na trgu možnost najetja posojila tudi v domači valuti (SIT oz. EUR), s čimer bi se izognil prevzemanju valutnega tveganja. Dejstvo je tudi, da so bili krediti v CHF ob najetju s strani splošne javnosti videni kot cenovno ugodnejši (zaradi nižje referenčne obrestne mere bi ob nespremenjenem deviznem tečaju ali celo nekoliko manj ugodnem tudi dejansko bili). Pri odločitvi za posojilo v CHF je imel tako ključno vlogo profitni motiv posameznika, doseči čim višji obseg posojila ob čim nižji obrestni meri in s tem nižjem obroku posojila.
6. Po letu 2007 je tovrstno kreditiranje upadlo in je bilo do nenadne odločitve švicarske centralne banke, ki je povzročila po letih stabilnosti spremembo deviznega tečaja, po podatkih Banke Slovenije odplačanih že 70 odstotkov teh kreditov.

7. Iz javno objavljenih podatkov Banke Slovenije je razvidno, da se krediti redno odplačujejo in se stanje dolga znižuje vsako leto cca 100 mio EUR. **Stanje kreditov v CHF je konec leta 2020 le še 300 mio EUR protivrednosti, kar je manj kot 5% vseh kreditov slovenskim gospodinjstvom.**
8. **Težave z odplačevanjem dolgov kreditorejmalcev v CHF nastajajo iz enakih razlogov kot pri kreditorejmalcih v EUR, in sicer predvsem zaradi spremembe v osebnih okoliščinah kreditorejmalcev (izguba službe, ločitve, zdravje).** Po razpoložljivih podatkih delež neplačnikov pri stanovanjskih kreditih v CHF ne odstopa od deleža neplačnikov pri kreditih v EUR. V primeru težav pri odplačevanju je potrebno iskati **individualne rešitve** glede na specifične situacije, kar morajo banke **zagotoviti pri vseh kreditorejmalcih enako in ne samo pri kreditih v CHF.**
9. **Če kreditorejmalec ni želel ali ne želi več prevzemati kreditnega tveganja, lahko spremeni valuto kredita iz CHF v EUR.**
10. Tovrstni krediti so tako v evropski, kakor tudi nacionalni zakonodaji tudi dandanes dovoljeni. Evropska zakonodaja tovrstnih kreditov ni prepovedala. Sodišče Evropske unije je v sporočilu za medije z dne 27.4.2017 predstavilo sklepni predlog generalnega pravobranilca, da se z zahtevo, da morajo biti pogodbeni pogoji določeni jasno in razumljivo, prodajalcu ali ponudniku ne more naložiti, da napove nepredvidljiv poznejši razvoj dogodkov, kot so nihanja menjalnih tečajev valut iz postopka v glavni stvari, niti da potrošnika obvesti o takem razvoju ter prevzame odgovornost za njegove posledice. V okviru navedene teme velja izpostaviti, da je Sodišče EFTA v zadevi Icesave, kjer je šlo za vprašanje varstva varčevalcev islandske banke, ki je na začetku gospodarske krize propadla, poudarilo koncept moralnega hazarda in ugotovilo, da posamezniki in gospodarski subjekti ne smejo imeti zagotovljenega samodejnega javnega jamstva, saj jih to spodbuja k temu, da se izogibajo nositi posledice za svoje poslovne odločitve. Tudi pri najemu posojila, ne zgolj pri varčevanju, gre za poslovno odločitev.

Pri Združenju bank Slovenije menimo, da takšen zakon ne bi smel biti sprejet, ampak bi se morali primeri, ko so stranke mnenja, da niso ustrezno razumele izpostavljenosti valutnemu tveganju, obravnavati posamično. Z zakonskim urejanjem problematike bi namreč ustvarili splošno neenakost in neenakopravnost uporabnikov bančnih storitev ter produktov, ustvarili bi privilegij za sklenitelje posojilnih pogodb, nominiranih v švicarskih frankih, in povzročili neenakost do tistih, ki so najemali kredite v evrih. Ostaja pa tudi odprto vprašanje pri še neodplačanih kreditih, kaj bi se zgodilo v primeru, če se tečaj CHF obrne v drugo smer (npr. da bistveno izgubi na vrednosti).

Ljubljana, 4.6.2021



ZBS¹ Združenje bank Slovenije

Domov
English / Slovensko
Kazalo strani
Kontakt

Delovni časi poslovalnic
bank in hranilnic

Večje črke / Manjše črke

O Združenju bank Slovenije

Podatki članice

Medbančni standardi,
pravila, priporočila,
mednarodna izmenjava
podatkov

Sporočila za javnost in
odgovori medijem

Sporočila in odgovori
medijem - 2021

Sporočila in odgovori
medijem - 2020

Sporočila in odgovori
medijem - 2019

Sporočila in odgovori
medijem - 2018

Sporočila in odgovori
medijem - 2017

Sporočila v 2016

Sporočila v 2014

Sporočila v 2015

Sporočila v 2013

Sporočila v 2012

Sporočila v 2011

Sporočila v 2010

Sporočila v 2009

Sporočila v 2008

Arhiv posnetkov

Arhiv 2001 - 2007

Evropski denarni kviz

Finančno opismenjevanje

Izobraževalni center

Uspesabljanje borznih
posrednikov

Publikacije

Podatkovni standard
ZbsXML

ZBS B2B komunikacijski
vmesnik

Sodelovanje z institucijami

Poravnavni svet - arhiv

STIBOR arhiv



Sporočila za javnost in odgovori medijem / Sporočila in odgovori medijem - 2021

Sporočila in odgovori medijem - 2021

ESČP, februar 2021

Odplačilo hipotekarnega kredita v švicarskih frankih v evrih: pritožba je nedopustna

Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) je dne 19. januarja 2021 obravnavalo pritožbo pritožnice Xanthi Antonopoulou, št. 46505/19 z dne 26. avgusta 2019, v kateri je slednja trdila, da je morala banki vrniti znesek v evrih, ki je daleč presegal znesek, ki si ga je izposodila v švicarskih frankih.

Pritožnica je grška državljanka, rojena leta 1957 in živi v Solunu. Za nakup stanovanja je po nasvetu banke najela hipotekarni kredit pri banki Eurobank Ergasias v višini 243.225,00 švicarskih frankov (CHF) (oziroma 150.000,00 EUR po menjalnem tečaju veljavnem na dan 10. januarja 2007 - datum izplačila kredita). Kredit je bil zavarovan s sklenitvijo zavarovanja za primer pritožniščne smrti ali popolne invalidnosti, prav tako pa je pritožnica pri banki sklenila tudi večletno zavarovanje pred tveganjem spremembe deviznega tečaja. Kreditna pogodba je omogočala tudi konverzijo kredita v CHF v kredit v EUR.

Pritožnica je imela težave z izpolnjevanjem svojih pogodbenih obveznosti, zato je z banko sklenila štiri dodatke h kreditni pogodbi, s katerimi so se zmanjšale njene mesečne obveznosti, se podaljšal rok zapadlosti, uveden pa je bil tudi moratorij na del odplačil.

Dne 18. februarja 2015 je pritožnica pred grškim sodiščem vložila tožbo proti banki, s katero je zahtevala, da (i) sodišče ugotovi ničnost klavzule v kreditni pogodbi, ki predvideva odplačilo dolga v evrih na podlagi menjalnega tečaja EUR CHF, veljavnim na dan odplačila, (ii) se za preračun zapadlih obveznosti v CHF v EUR uporabi vrednost menjalnega tečaja, ki je veljal na dan izplačila kredita, ter (iii) da sodišče ugotovi, da banki ni več dolžna dodatnih plačil po kreditni pogodbi. Pritožnica je v svoji tožbi izpostavila, da se je zaradi spremembe menjalnega tečaja EUR CHF višina izposojenih sredstev do 4. februarja 2015 povečala s 150.000,00 EUR na 239.041,76 EUR. Grško (prvostopenjsko) sodišče je zavrnilo pritožniščin tožbeni zahtevek s pojasnilom, da sporne pogodbenne določbe ne sme presoati z vidika Direktive 93/13/EGS, saj gre za deklaratorno določbo, ki ima pravno podlago v 291. členu grškega obligacijskega zakonika, [1] takšne določbe pa so v skladu z Direktivo 93/13/EGS izvzete iz presoje nepoštenosti pogodbenih pogojev. Pritožnica je vložila pritožbo na grško kasacijsko sodišče, ki je bila prav tako zavrnjena. Grško kasacijsko sodišče je namreč ugotovilo, da zgornj navedena izjema sicer res ni bila izrecno prenesena v grško nacionalno zakonodajo, vendar je treba nacionalno zakonodajo razlagati v »duhu« Direktive 93/13/EGS oziroma evropske zakonodaje.

Pritožnica se je nato pritožila tudi na ESČP, ki je ugotovilo, da je bila pritožnica seznanjena s tveganjem najema kredita v CHF, saj je imela tri leta sklenjeno zavarovanje za primer povečanja njene mesečne obveznosti zaradi gibanja menjalnega tečaja EUR CHF, katerega pa ni podaljšala. ESČP je prav tako ugotovilo, da je imela skladno s kreditno pogodbo pritožnica kadar koli možnost kredita v CHF konvertirati v kredit v EUR (vendar te možnosti ni izkoristila), da je z banko sklenila več dodatkov h kreditni pogodbi s katerimi je izboljšala svoj položaj, ter da je svoje mesečne obveznosti izpolnjevala med letom 2007 in 2015, pri čemer ni nikoli trdila, da ima težave z odplačevanjem zaradi gibanja menjalnega tečaja (v takšnem primeru bi lahko namreč skladno s 388. členom grškega obligacijskega zakonika uveljavljala institut spremenjenih okoliščin). ESČP je ugotovilo, da že nacionalna zakonodaja pritožnici zagotavlja ustrezna pravna sredstva, s katerimi bi lahko uveljavljala svoje pravice. Slednje hkrati pomeni, da je pravni okvir, ki ga je vzpostavila država (Grčija), pritožnici zagotavljal mehanizme, s katerimi bi lahko uveljavljala svoje pravice iz člena 1 Protokola št. 1 (zaščita lastnine) k Evropski konvenciji o človekovih pravicah.

ESČP je posledično soglasno zavrnilo vse pritožniščne zahteve ter pritožbo razglasilo za nedopustno in očitno neutemeljeno. Odločitev je dokončna.

Sklepno

Relevantni zakon št. 2251/1994 v grško pravo ni izrecno prenesel določbe Direktive 93/13/EGS iz člena 1 (2) o tem, da se ne presoja poštenost klavzul, ki temeljijo na zakonskih določbah, vendar sta nacionalni sodišči zakon vseeno razlagali v smislu Direktive 93/13/EGS (lojalna razlaga); ESČP je izrecno poudarilo, da če nacionalno sodišče razlaga nacionalno pravo v skladu s pravom EU in sodno prakso Sodišča EU, potem človekove pravice niso kršene.

Odločitev ESČP je primerljiva [2] in relevantna za Slovenijo. Slovenski ZVPot v nacionalno zakonodajo poleg določbe Direktive 93/13/EGS iz člena 1 (2) sicer ni izrecno prenesel tudi določbe iz člena 4 (2), [3] po kateri se ne presoja t.i. »ključnih« delov pogodbe (core terms), če so jasni in razumljivi, vendar je Vrhovno sodišče RS relevantne člene ZVPot v skladu z načelom lojalne razlage vseeno razlagalo v duhu Direktive 93/13/EGS. Dodatna potrditev stališča Vrhovnega sodišča RS nennazadnje izhajata tudi iz sodne prakse Sodišča EU, ki je npr. v izreku Sodbe z dne 24. 4. 2020 v zadevi opr. št. C-125/18, izrecno navedlo, da mora sodišče države članice preveriti jasnost in razumljivost pogodbenega pogoja, ki se nanaša na glavni predmet pogodbe, in to ne glede na prenos člena 4 (2) Direktive 93/13/EGS v pravni red te države članice. Sodna praksa Vrhovnega sodišča RS je tako usklajena z nacionalno zakonodajo, pravom EU ter sodno prakso Sodišča EU.

Vir: Povezava na ESČP sporočilo za javnost z dne 11.2.2021

Združenje bank Slovenije
Ljubljana, 4. junij 2021

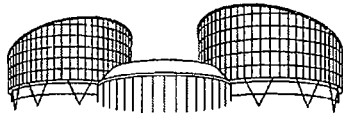
[1] Skladno s katero lahko kreditojemalec (v kolikor ni drugače določeno) vedno poravnava svoje obveznosti iz kreditne pogodbe v tuji valuti v domači valuti – to možnost je pritožnica tudi izkoristila, saj je kredit odplačevala v EUR.

[2] Podobne kredite so namreč nudile tudi slovenske banke.

[3] Kljub temu, da iz gradiva novele ZVPot-A, s katero je bila v nacionalno zakonodajo implementirana Direktiva 93/13/EGS izrecno izhaja, da naj bi bila s sprejetjem novele Direktiva 93/13/EGS v celoti prenesena v slovenski pravni red.



Združenje bank Slovenije - GIZ, vse pravice pridržane. | [Pravna obvestila](#) | [O avtorjih](#)



Repayment in euros of a property loan taken out in Swiss francs: application inadmissible

In its decision in the case of **Antonopoulou v. Greece** (application no. 46505/19) the European Court of Human Rights has unanimously declared the application inadmissible.

The case concerned the conclusion of a loan agreement and the repayment of the loan. The applicant complained that she had had to repay to the bank an amount in euros that far exceeded the amount she had borrowed in Swiss francs.

The Court noted that domestic law had afforded the applicant appropriate remedies by which to assert her property rights. The applicant had made use of the remedy of an application to the civil courts to set aside the clause in the agreement which she regarded as unfair. She had also had the option of applying to the courts to have the agreement renegotiated or even terminated under Article 388 of the Civil Code. Lastly, under the terms of the agreement, she could have requested the bank at any time to convert the loan into euros and could have taken out insurance against an increase in the monthly repayments. The legal framework put in place by the State had therefore provided the applicant with a mechanism by which to assert her rights under Article 1 of Protocol No. 1 (protection of property) to the European Convention on Human Rights.

The decision is final.

Principal facts

The applicant, Xanthi Antonopoulou, is a Greek national who was born in 1957 and lives in Thessaloniki.

In order to buy an apartment, Ms Antonopoulou, who had a small craft business, entered into a loan agreement with the bank Eurobank Ergasias to borrow an amount of 243,225 Swiss francs (CHF) (corresponding to 150,000 euros (EUR) on 10 January 2007, the date of disbursement of the loan) in the form of a mortgage on the apartment. On the advice of the bank she took out the loan in Swiss francs. The agreement made provision for the loan to be converted from Swiss francs into euros. The loan was insured against the applicant's death or total disability. Ms Antonopoulou also took out insurance with the bank against the risk of a change in the exchange rate, and over a period of several years, until 26 February 2015, made the monthly repayments on the loan in euros.

As she was unable to meet her contractual obligations as of 24 August 2011, having lost her sight and ceased work, Ms Antonopoulou successfully requested a covenant to the loan agreement governing the repayment of the loan. In all, she signed four covenants with the bank amending the original loan agreement.

Ms Antonopoulou stressed that, owing to the change in the exchange rate, the amount of capital borrowed had increased from EUR 150,000 to EUR 239,041.76 by 4 February 2015.

On 18 February 2015 Ms Antonopoulou brought proceedings against the bank in the Thessaloniki Court of First Instance, requesting firstly that the court declare invalid, as being unfair, the clause in the loan agreement providing for the debt to be repaid in euros on the basis of the exchange rate with the Swiss franc applicable on the date of repayment. Secondly, she requested that the exchange rate between the two currencies applicable on the date of disbursement of the loan be recognised as the sole basis for the conversion into euros of the amount due in Swiss francs. Lastly,

she asked the court to recognise that she no longer owed the bank the additional amounts payable under the loan agreement.

The court rejected the applicant's requests. Ms Antonopoulou did not challenge the judgment in the Court of Appeal, but applied directly to the Court of Cassation. The First Division of that court, taking the view that the case concerned a matter of general interest, referred it to the full court.

The Court of Cassation dismissed the applicant's appeal.

Complaints, procedure and composition of the Court

The application was lodged with the European Court of Human Rights on 26 August 2019.

Relying on Article 1 of Protocol No. 1, the applicant complained that she had been required to repay to the bank an amount in euros far exceeding the amount she had borrowed in Swiss francs.

The decision was given by a Chamber of seven judges, composed as follows:

Ksenija **Turković** (Croatia), *President*,
Linos-Alexandre **Sicilianos** (Greece),
Alena **Poláčková** (Slovakia),
Péter **Paczolay** (Hungary),
Gilberto **Felici** (San Marino),
Erik **Wennerström** (Sweden),
Lorraine **Schembri Orland** (Malta),

and also Renata **Degener**, *Deputy Section Registrar*.

Decision of the Court

Article 1 of Protocol No. 1

The Court observed that the applicant had brought an action against the bank in the Thessaloniki Court of First Instance requesting, in particular, that the court declare invalid, as being unfair, the clause in the loan agreement providing for her debt to be repaid in euros on the basis of the exchange rate with the Swiss franc applicable on the date of repayment.

The Court of First Instance had dismissed the applicant's claims, finding that it could not examine the clause in question – which was a declaratory clause reflecting the content of Article 291 of the Civil Code – from the perspective of Directive 93/13/EU. It further found that the clause in question could not be considered unfair or vague.

The Court of Cassation, sitting as a full court, held that the Court of First Instance had not committed any error. While Law no. 2251/1994 did not expressly transpose into domestic law the exemption of such declaratory clauses from an assessment of their fairness, that exemption was reflected in section 2(6) of the Law as a consequence of the interpretation of Community law in accordance with the purpose of Directive 93/13/EU.

The Court considered that the applicant had not been unaware of the risk entailed in taking out a loan in Swiss francs and the risk that such a strong currency would fluctuate upwards over the 25-year term of the loan. She had been insured for three years against the risk of an increase in her monthly repayments owing to a rise in the exchange rate, and could have renewed that insurance. The loan agreement had also allowed her to request at any time that the loan be converted into euros. Lastly, the applicant had signed four covenants to the original agreement with the bank, reducing the monthly repayments, extending the time-limits for repayment and even temporarily suspending some of the repayments.

Furthermore, between 2007 and 2015 the applicant had continued to make her monthly repayments without claiming that she had been unable to meet her obligations owing to the fluctuation in the exchange rate. If she had considered that her ability to repay the loan had been impaired owing to unforeseen circumstances beyond her control and that of the bank, she could have applied to the courts under Article 388 of the Civil Code to have the agreement renegotiated or even terminated.

The Court observed that domestic law had afforded the applicant appropriate remedies by which to assert her property rights. Those remedies were an application to the civil courts to set aside the clause in the loan agreement which she considered unfair – a remedy of which she had made use – and the possibility of applying to the courts to have the agreement renegotiated or even terminated under Article 388 of the Civil Code. In addition, under the terms of the agreement itself she could have requested the bank at any time to convert the loan into euros and could have taken out insurance against a possible increase in the monthly repayments.

Lastly, with regard to the effectiveness of the legal remedy which she had chosen, the Court noted that the applicant had been given the opportunity to set out all her arguments before the competent courts and to obtain a judgment, giving detailed reasons, by the Court of Cassation sitting as a full court. The Court of Cassation had interpreted the domestic law in accordance with the relevant case-law of the Court of Justice of the European Union.

Accordingly, the legal framework put in place by the State had provided the applicant with a mechanism by which to assert her rights under Article 1 of Protocol No. 1.

The Court therefore declared the application inadmissible as being manifestly ill-founded.

The decision is available only in French.

This press release is a document produced by the Registry. It does not bind the Court. Decisions, judgments and further information about the Court can be found on www.echr.coe.int. To receive the Court's press releases, please subscribe here: www.echr.coe.int/RSS/en or follow us on Twitter [@ECHR CEDH](https://twitter.com/ECHR_CEDH).

Press contacts

During the current public-health crisis, journalists can continue to contact the Press Unit via echrpess@echr.coe.int.

Denis Lambert

Tracey Turner-Tretz

Inci Ertekin

Neil Connolly

The European Court of Human Rights was set up in Strasbourg by the Council of Europe Member States in 1959 to deal with alleged violations of the 1950 European Convention on Human Rights.